Europeiska unionens officiella tidning

SV
C-serien

C/2024/6834

29.11.2024

RÅDETS REKOMMENDATION

av den 21 oktober 2024

om Sveriges ekonomiska politik, budgetpolitik, sysselsättningspolitik och strukturpolitik

(C/2024/6834)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 ([1]), särskilt artikel 3.3,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigering av makroekonomiska obalanser ([2]), särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

(1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 ([3]), genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens (*faciliteten*) inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av unionen. I enlighet med prioriteringarna för den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken bidrar faciliteten till den ekonomiska och sociala återhämtningen och till genomförandet av hållbara reformer och investeringar, i synnerhet reformer och investeringar för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom unionen och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

(2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 ([4]) (*REPowerEU-förordningen*), som antogs den 27 februari 2023, syftar till att fasa ut unionens beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta skulle bidra till energitrygghet och diversifiering av unionens energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Sverige lade till ett nytt REPowerEU-kapitel i sin nationella återhämtnings- och resiliensplan för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås.

(3) Den 16 mars 2023 offentliggjorde kommissionen ett meddelande med titeln *EU:s konkurrenskraft på lång sikt – efter 2030* för att ge underlag för politiska beslut och skapa ramvillkor för ökad tillväxt. I meddelandet fastställs konkurrenskraft med avseende på nio ömsesidigt förstärkande faktorer. Bland dessa faktorer är tillgång till privat

([1]) EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) EUT L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([4]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

kapital, forskning och innovation, utbildning och kompetens samt en fungerande inre marknad de främsta politiska prioriteringarna för reformer och investeringar, för att ta itu med aktuella produktivitetsutmaningar och bygga upp långsiktig konkurrenskraft i unionen och dess medlemsstater. Den 14 februari 2024 offentliggjorde kommissionen ett meddelande med titeln *Årsrapport för 2024 om den inre marknaden och konkurrenskraften*. I det meddelandet beskrivs konkurrensförmågan hos och konkurrensutmaningarna för den europeiska inre marknaden, och den årliga utvecklingen mäts enligt de nio fastställda faktorerna för konkurrenskraft.

(4) Den 21 november 2023 antog kommissionen 2024 års årliga översikt över hållbar tillväxt, vilket utgjorde starten för 2024 års omgång av den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken. Den 22 mars 2024 godkände Europeiska rådet prioriteringarna i 2024 års årliga översikt över hållbar tillväxt, som är inriktade på de fyra principerna för konkurrenskraftig hållbarhet. Den 21 november 2023 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även 2024 års rapport om förvarningsmekanismen, enligt vilken Sverige är en av de medlemsstater som kan påverkas eller riskerar att påverkas av obalanser och som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet samt ett förslag till 2024 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningspolitiken och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Rådet antog rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet ([5]) (*2024 års rekommendation om euroområdet*) den 12 april 2024 och den gemensamma sysselsättningsrapporten den 11 mars 2024.

(5) Den 30 april 2024 trädde unionens nya ram för ekonomisk styrning i kraft. Ramen omfattar den nya förordning (EU) 2024/1263 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning, rådets ändrade förordning (EG) nr 1467/97 ([6]) om påskyndande och förtydligande av tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott och rådets ändrade direktiv 2011/85/EU ([7]) om krav på medlemsstaternas budgetramverk. Målen för den nya ramen för ekonomisk styrning är att främja sunda och hållbara offentliga finanser, hållbar och inkluderande tillväxt och resiliens genom reformer och investeringar och förhindra alltför stora underskott i de offentliga finanserna. Den nya ramen för ekonomisk styrning främjar även nationellt egenansvar och har ett större fokus på ett medelfristigt perspektiv, i kombination med en mer effektiv och enhetlig övervakning. Varje medlemsstat ska lämna in en nationell medelfristig finans- och strukturpolitisk plan till rådet och kommissionen. En nationell medelfristig finans- och strukturpolitisk plan innehåller en medlemsstats åtaganden vad gäller offentliga finanser, reformer och investeringar och omfattar en planeringshorisont på fyra eller fem år, beroende på den nationella valperiodens längd. Nettoutgiftsbanan ([8]) i de nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planerna ska uppfylla kraven i förordning (EU) 2024/1263, däribland kraven på att den offentliga skulden senast vid anpassningsperiodens slut förs in, eller hålls kvar, på en sannolikt nedåtgående bana, eller att den bibehålls på en sund nivå under 60 % av bruttonationalprodukten (BNP) och att den minskar och/eller håller underskottet i de offentliga finanserna under fördragets referensvärde på 3 % av BNP på medellång sikt. Om en medlemsstat åtar sig att genomföra ett antal relevanta reformer och investeringar i enlighet med kriterierna i förordning (EU) 2024/1263 kan anpassningsperioden förlängas med högst tre år. För att stödja utarbetandet av dessa nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer offentliggjorde kommissionen den 21 juni 2024 vägledning om den information som medlemsstaterna ska lämna i sina nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer och i sina årliga lägesrapporter. I enlighet med artiklarna 5 och 36 i förordning (EU) 2024/1263 översände kommissionen, i tillämpliga fall, referensbanor och teknisk information till medlemsstaterna. Medlemsstaterna ska lämna in sina nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer senast den 20 september 2024, såvida inte medlemsstaten och kommissionen enas om att förlänga tidsfristen med en rimlig tidsperiod. I enlighet med de nationella rättsliga ramarna får medlemsstaterna diskutera sina utkast till medelfristiga planer med sina nationella parlament, be de oberoende finanspolitiska institutionerna att avge ett yttrande och samråda med arbetsmarknadens parter och andra nationella intressenter.

([5]) Rådets rekommendation av den 12 april 2024 om den ekonomiska politiken i euroområdet (EUT C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Rådets förordning (EG) nr 1467/97 av den 7 juli 1997 om påskyndande och förtydligande av tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott (EGT L 209, 2.8.1997, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Rådets direktiv 2011/85/EU av den 8 november 2011 om krav på medlemsstaternas budgetramverk (EUT L 306, 23.11.2011, s. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Nettoutgifter enligt definitionen i artikel 2.2 i förordning (EU) 2024/1263. *Nettoutgifter* är offentliga utgifter efter avdrag för i) ränteutgifter, ii) diskretionära åtgärder på inkomstsidan, iii) utgifter för unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsmedel, iv) nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, v) konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning, samt vi) engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

(6) Under 2024 fortsätter den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten. Ett fullständigt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanerna är fortsatt viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna bidrar till en effektiv hantering av alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats på senare år. De landsspecifika rekommendationerna från 2019, 2020, 2022 och 2023 är lika relevanta för de återhämtnings- och resiliensplaner som granskats, uppdaterats eller ändrats i enlighet med artiklarna 14, 18 och 21 i förordning (EU) 2021/241.

(7) Den 28 maj 2021 lämnade Sverige in sin nationella återhämtnings- och resiliensplan till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i förordning (EU) 2021/241 bedömt återhämtnings- och resiliensplanens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V till den förordningen. Den 4 maj 2022 antog rådet sitt genomförandebeslut om godkännande av bedömningen av Sveriges återhämtnings- och resiliensplan ([9]), som ändrades den 9 november 2023 enligt artikel 18.2 i förordning (EU) 2021/241 för att uppdatera det högsta ekonomiska bidraget för icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd samt för att inkludera REPowerEU-kapitlet ([10]). Delutbetalningarna ska verkställas på villkor att kommissionen antar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 i förordning (EU) 2021/241 om att Sverige på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som anges i rådets genomförandebeslut. Om delmålen och målen ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt måste delmål och mål som tidigare uppnåtts förbli uppnådda.

(8) Den 26 april 2024 lämnade Sverige in sitt nationella reformprogram för 2024 och sitt konvergensprogram för 2024, i enlighet med artikel 8.1 i rådets förordning (EG) nr 1466/97 ([11]). I enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241 återspeglar 2024 års nationella reformprogram också Sveriges halvårsvisa rapporter om framstegen för att nå målen i återhämtnings- och resiliensplanen.

(9) Den 19 juni 2024 offentliggjorde kommissionen 2024 års landsrapport för Sverige. Rapporten innehöll en bedömning av Sveriges framsteg avseende de relevanta landsspecifika rekommendationer som rådet antog mellan 2019 och 2023, och en utvärdering av landets genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen. På grundval av denna analys konstaterades i landsrapporten brister i fråga om de utmaningar som inte eller endast delvis hade åtgärdats genom återhämtnings- och resiliensplanen, och även nya och framväxande utmaningar. I landsrapporten bedömdes också Sveriges framsteg avseende genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och uppnåendet av unionens överordnade mål för sysselsättning, kompetens och fattigdomsbekämpning samt framstegen med att uppnå Förenta nationernas mål för hållbar utveckling.

(10) Kommissionen har genomfört en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011 för Sverige. De viktigaste resultaten av kommissionens bedömning av makroekonomiska sårbarheter för Sverige enligt den förordningen offentliggjordes i mars 2024. Den 19 juni 2024 drog kommissionen slutsatsen att Sverige har makroekonomiska obalanser. Sverige står i synnerhet inför sårbarheter i samband med dess fastighetsmarknad och höga privata skuldsättning, vilka fortsatt är relevanta, trots vissa korrigeringar på senare tid, och endast begränsade politiska åtgärder för att hantera detta har vidtagits. Efter betydande prisökningar i ett flertal år föll fastighetspriserna under 2022 och 2023. Den privata skuldsättningen har minskat i förhållande till BNP, på grund av den höga nominella BNP-tillväxten till följd av den höga inflationen, men skuldsättningen ökade ändå i nominella termer. Den snabba räntehöjningen har haft en negativ effekt på hushållens och de kommersiella fastighetsföretagens avbetalningar, lett till minskad efterfrågan samt påverkat fastighetspriserna. Rörliga räntor och bolån med mycket långa löptider har inneburit press på hushållens ekonomier, minskat återbetalningsförmågan samt lett till minskad konsumtion och bidragit till konjunkturnedgången 2023. Samtidigt har nybyggnationen minskat kraftigt. Trots nedgångar på senare tid är bostäderna fortfarande i hög grad övervärderade, och inte heller priserna på kommersiella fastigheter verkar ha justerats helt och hållet, och om räntorna ligger kvar på en hög nivå och värderingarna fortsätter att gå ned finns det risker för räntebetalningar och amorteringar. Finanssektorn exponeras i betydande utsträckning för fastighetssektorn men dess starka resultat bör fungera som ett skydd mot att problemen i fastighetssektorn sprids till den övriga ekonomin. De politiska framstegen har varit begränsade, och i avsaknad av kraftfullare åtgärder kommer de konstaterade sårbarheterna att kvarstå och kan leda till en ny uppgång i fråga om lånefinansierade bostadsförvärv och övervärdering av bostäder. Åtgärder som ökar bostadsutbudet kan avsevärt bidra till att förebygga dessa problem. Dessutom fortsätter beskattningen att främja lånefinansierade bostadsförvärv genom betydande skatteavdrag för bolåneräntor och att gynna bostadsägande. Det har inte gjorts några reformer av hyresmarknaden.

([9]) ST 7772/22 INIT och ST 7772/22 ADD 1.

([10]) Rådets genomförandebeslut av den 9 november 2023 om ändring av genomförandebeslut av den 4 maj 2022 om godkännande av bedömningen av Sveriges återhämtnings- och resiliensplan (ST 14474/23 INIT och ST 14474/23 ADD 1).

([11]) Rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken (EGT L 209, 2.8.1997, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

(11) Enligt uppgifter som validerats av Eurostat minskade Sveriges saldo i de offentliga finanserna från ett överskott på 1,2 % av BNP 2022 till ett underskott på 0,6 % 2023, samtidigt som den offentliga bruttoskulden minskade från 33,2 % av BNP i slutet av 2022 till 31,2 % i slutet av 2023.

(12) Den 12 juli 2022 rekommenderade rådet ([12]) Sverige att under 2023 säkerställa att ökningen av de nationellt finansierade primära löpande utgifterna är i linje med en övergripande neutral finanspolitisk inriktning ([13]), med beaktande av ett fortsatt tillfälligt och riktat stöd till de hushåll och företag som drabbas hårdast av de höjda energipriserna och till människor som flyr från Ukraina. Sverige bör vara redo att anpassa de löpande utgifterna efter den föränderliga situationen. Rådet rekommenderade också Sverige att öka de offentliga investeringarna för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet med beaktande av REPowerEU-initiativet, inbegripet med hjälp av faciliteten och andra unionsmedel. I enlighet med kommissionens beräkningar var den finanspolitiska inriktningen ([14]) under 2023 i stort sett neutral, på 0 % av BNP. Ökningen i nationellt finansierade primära löpande utgifter (ej inräknat diskretionära åtgärder på inkomstsidan) under 2023 gav ett i stort sett neutralt bidrag på 0,1 % av BNP till den finanspolitiska inriktningen och var i linje med rådets rekommendation av den 12 juli 2022. Det i stort sett neutrala bidraget från nationellt finansierade primära löpande utgifter berodde på minskningen med 0,3 procentenheter av kostnaden för krisstödsåtgärderna (riktade och oriktade) för hushåll och företag som svar på de höjda energipriserna, vilket delvis kompenserades av en rad mindre åtgärder, bland annat en sänkning av energiskatten på bränsle. Nationellt finansierade investeringar uppgick till 4,9 % av BNP 2023, vilket var en ökning med 0,2 procentenheter från 2022. Sverige finansierade offentliga investeringar för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet, exempelvis investeringar i programmen Industriklivet och Klimatsprånget, finansiering till klimatprojekt och utsläppssnål teknik samt utbyggnad av bredband. Sverige har ännu inte lämnat in någon ansökan om utbetalning inom ramen för faciliteten.

(13) I konvergensprogrammet för 2024 förutses det enligt det makroekonomiska scenario som ligger till grund för budgetprognoserna att BNP i fasta priser ökar med 0,7 % 2024 och 2,5 % 2025, medan KPIF-inflationen (konsumentprisindex med fast ränta) beräknas ligga på 2,1 % 2024 och 1,7 % 2025. Underskottet i de offentliga finanserna förväntas öka till 1,2 % av BNP 2024 och sedan minska till 0,3 % 2025, medan skuldkvoten i förhållande till BNP förväntas öka till 32,0 % till slutet av 2024 och därefter minska till 31,4 % till slutet av 2025. Efter 2025 förväntas saldot i de offentliga finanserna uppgå till ett överskott på 0,7 % av BNP 2026 och 1,7 % 2027. Saldot i de offentliga finanserna förväntas därför ligga kvar på en nivå under fördragets referensvärde för underskott på 3 % av BNP under programperioden. Efter 2025 förväntas skuldkvoten i förhållande till BNP minska till 30,0 % 2026 och till 28,0 % 2027.

(14) Enligt kommissionens vårprognos 2024 kommer BNP i fasta priser att öka med 0,2 % 2024 och med 2,1 % 2025, och inflationen mätt genom det harmoniserade konsumentprisindexet (HIKP) kommer att uppgå till 2,0 % 2024 och 1,8 % 2025.

(15) I vårprognosen 2024 förväntar sig kommissionen ett underskott i de offentliga finanserna på 1,4 % av BNP 2024, vilket bland annat beror på en svagare ökning av skatteintäkter och ökade kostnader särskilt för indexkopplade pensioner i de regionala och kommunala delsektorerna, medan skuldkvoten i förhållande till BNP förväntas öka till 32 % till slutet av 2024. Enligt kommissionens beräkningar förväntas en expansiv finanspolitisk inriktning (0,6 % av BNP) under 2024.

(16) Utgifter uppgående till 0,1 % av BNP förväntas bli finansierade av icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) inom ramen för faciliteten under 2024, jämfört med 0,1 % av BNP 2023, enligt kommissionens vårprognos 2024. Utgifter som finansieras genom bidrag inom ramen för faciliteten kommer att möjliggöra kvalitativa investeringar och produktivitetshöjande reformer utan att ha någon direkt inverkan på Sveriges offentliga saldo eller skuldsättning.

([12]) Rådets rekommendation av den 12 juli 2022 om Sveriges nationella reformprogram 2022 med avgivande av rådets yttrande om Sveriges konvergensprogram 2022 (EUT C 334, 1.9.2022, s. 221).

([13]) Enligt kommissionens vårprognos 2024 beräknas Sveriges potentiella produktionstillväxt på medellång sikt för 2023 uppgå till 7,7 % i nominella termer, baserat på den potentiella produktionstillväxten på medellång sikt (10-årigt genomsnitt) och BNP-deflatorn för 2023.

([14]) Den finanspolitiska inriktningen definieras som ett mått på den årliga förändringen i det underliggande saldot för de offentliga finanserna. Syftet är att bedöma den ekonomiska impuls som härrör från finanspolitiska åtgärder, både sådana som är nationellt finansierade och sådana som finansieras genom unionens budget. Den finanspolitiska inriktningen mäts som skillnaden mellan i) den potentiella tillväxten på medellång sikt och ii) förändringen i primära utgifter exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan (utan att beakta tillfälliga covid-19-relaterade krisåtgärder) och inbegripet utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) inom ramen för faciliteten och andra unionsmedel. Ett negativt tecken på indikatorn motsvarar en expansiv finanspolitik medan ett positivt tecken på indikatorn motsvarar en kontraktiv finanspolitik.

(17) Den 14 juli 2023 rekommenderade rådet ([15]) Sverige att upprätthålla sunda offentliga finanser under 2024. När medlemsstaterna genomförde sina budgetar för 2023 och utarbetade sina budgetar för 2024 uppmanades de att ta hänsyn till att kommissionen skulle föreslå rådet att inleda underskottsbaserade förfaranden vid alltför stora underskott på grundval av utfallet för 2023. Enligt kommissionens vårprognos 2024 beräknas Sveriges strukturella saldo uppgå till 0,0 % av BNP 2024, från 0,1 % 2023, och därmed ligga över landets medelfristiga budgetmål om ett strukturellt saldo på - 1 % av BNP. Detta överensstämmer med rådets rekommendation.

(18) Rådet rekommenderade vidare Sverige att vidta åtgärder för att avveckla krisstödsåtgärderna på energiområdet så snart som möjligt under 2023 och 2024. Rådet rekommenderade dessutom att om nya ökningar av energipriset skulle kräva nya eller fortsatta stödåtgärder ska Sverige säkerställa att sådana stödåtgärder är inriktade på att skydda utsatta hushåll och företag, att de är finanspolitiskt överkomliga och att de bevarar incitamenten till energibesparingar. Enligt kommissionens vårprognos 2024 beräknas budgetkostnaden netto ([16]) för krisstödsåtgärder på energiområdet uppgå till mindre än 0,1 % av BNP 2023, till mindre än 0,1 % av BNP 2024 och till 0 % av BNP 2025. Krisstödsåtgärderna på energiområdet har avvecklats under 2023 och 2024. Detta överensstämmer med rådets rekommendation.

(19) Rådet rekommenderade vidare Sverige att bevara nationellt finansierade offentliga investeringar och säkerställa ett effektivt utnyttjande av bidrag från faciliteten och andra unionsmedel, särskilt för att främja den gröna och den digitala omställningen. Enligt kommissionens vårprognos 2024 kommer nationellt finansierade offentliga investeringar att öka från 4,9 % av BNP 2023 till 5,1 % av BNP 2024. Detta överensstämmer med rådets rekommendation. Offentliga utgifter som finansieras med inkomster i form av unionsmedel – däribland bidrag inom ramen för faciliteten – förväntas under 2024 förbli oförändrade på 0,2 % av BNP.

(20) På grundval av de politiska åtgärder som är kända vid stoppdatumet för prognosen och vid oförändrad politik förutses i kommissionens vårprognos 2024 ett underskott i de offentliga finanserna på 0,9 % av BNP och en skuldkvot i förhållande till BNP på 31,3 % för 2025, till följd av den förväntade ekonomiska återhämtningen.

(21) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till den förordningen omfattar återhämtnings- och resiliensplanen ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast 2026. Dessa reformer och investeringar förväntas bidra till att effektivt ta itu med alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i relevanta landsspecifika rekommendationer. Inom denna snäva tidsram är det viktigt att snabbt gå vidare med ett effektivt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, för att stärka Sveriges konkurrenskraft på lång sikt genom den gröna och den digitala omställningen, samtidigt som social rättvisa säkerställs. Om Sverige ska kunna visa resultat avseende åtagandena i återhämtnings- och resiliensplanen senast till augusti 2026 är det viktigt att Sverige avsevärt påskyndar genomförandet av reformer och investeringar. Att lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter, det civila samhället och andra berörda parter deltar på ett systematiskt sätt är fortsatt avgörande för att säkerställa ett brett egenansvar för ett framgångsrikt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen.

(22) Som del av halvtidsöversynen av de sammanhållningspolitiska programmen, i enlighet med artikel 18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 ([17]), är Sverige skyldigt att se över varje program som får stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Europeiska socialfonden+ (ESF+), Sammanhållningsfonden och Fonden för en rättvis omställning (FRO) senast i mars 2025, med beaktande av bland annat de utmaningar som konstaterades i de landsspecifika rekommendationerna 2024 liksom landets nationella energi- och klimatplan. Denna översyn utgör grunden för den slutgiltiga tilldelningen av unionsmedlen i varje program. Sverige har gjort framsteg med genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen och den europeiska pelaren för sociala rättigheter, men det finns fortfarande utmaningar och skillnaderna mellan huvudstadsregionen och resten av landet består. Det är viktigt att påskynda genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen, och de prioriteringar man enats om i programmen är fortsatt relevanta. Det är oerhört viktigt att fortsätta med stöd till innovation som bidrar till ytterligare miljöanpassning av samhället med ambitionen att uppnå en klimatneutral ekonomi, samtidigt som man tar itu med socioekonomiska regionala skillnader och skillnader mellan städer och områden utanför städerna. Dessutom är det fortsatt viktigt att främja kompetensutveckling och omskolning, med särskilt fokus på utsatta grupper, särskilt de med migrantbakgrund. Sverige skulle även kunna använda den

([15]) Rådets rekommendation av den 14 juli 2023om Sveriges nationella reformprogram 2023 med avgivande av rådets yttrande om Sveriges konvergensprogram 2023 (EUT C 312, 1.9.2023, s. 252).

([16]) Siffran anger den årliga budgetkostnaden för dessa åtgärder, inklusive inkomster och utgifter och, i tillämpliga fall, exklusive intäkter från skatter på energileverantörers oförutsedda vinster.

([17]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 av den 24 juni 2021 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt finansiella regler för dessa och för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik (EUT L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

europeiska plattformen för strategisk teknik, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/795 ([18]), för att främja investeringar i teknik till stöd för den gröna omställningen. Utveckling och tillverkning av ren och resurseffektiv teknik, inbegripet att förstärka värdekedjor och hantera brist på arbetskraft och kompetens, är viktigt för hållbarhet och konkurrenskraft på lång sikt i Sveriges regioner och för de små och medelstora företagen i dessa regioner.

(23) Utöver de ekonomiska och sociala utmaningar som hanteras med hjälp av återhämtnings- och resiliensplanen och andra unionsmedel står Sverige inför flera andra utmaningar i samband med a) försämrade utbildningsresultat för elever, särskilt för elever från mindre gynnade socioekonomiska grupper och elever med migrantbakgrund, b) kompetensbrist, vilket är särskilt påtagligt för människor från mindre gynnade socioekonomiska grupper och med migrantbakgrund, och c) minskning av växthusgasutsläppen.

(24) Enligt resultaten från Pisaundersökningen 2022 har svenska elevers grundläggande färdigheter försämrats sedan 2018. Den största försämringen har skett inom matematik, där andelen som underpresterar ligger avsevärt över unionens mål. Andelen som underpresterar har ökat ännu mer för elever från mindre gynnade socioekonomiska grupper, och klyftan mellan elever födda i Sverige och elever med migrantbakgrund är mycket stor. Dessutom finns det en risk för att den bestående bristen på kvalificerade lärare kommer att ha en negativ inverkan på utbildningssystemets kvalitet och elevernas resultat.

(25) 2022 hade 15 % av alla elever som gick ut grundskolan betyg som var antingen ofullständiga eller för låga för att de skulle kunna gå vidare till gymnasiet. Detta påverkar särskilt elever från mindre gynnade socioekonomiska grupper och med migrantbakgrund. Sådana elever är också underrepresenterade i privatskolor där eleverna i genomsnitt har bättre chanser att kvalificera sig för högre studier. De flesta jobb i Sverige kräver minst gymnasieutbildning, och klyftan i utbildningsresultat ökar också risken för arbetslöshet, med negativa konsekvenser för integrationen.

(26) Klyftorna är stora mellan olika grupper i fråga om kompetensnivåer och utbildningsresultat. Dessa klyftor är störst för unga födda utanför unionen. Det är mindre sannolikt att de har slutfört gymnasiet och mindre sannolikt att de har jobb eller utbildning jämfört med dem som är födda i Sverige. Detta minskar deras chanser att få jobb och utgör en risk för Sveriges förmåga att ytterligare förbättra landets hållbara konkurrenskraft. Dessutom ökar dessa kompetensklyftor bristen på arbetskraft ytterligare, vilket är särskilt tydligt i industri- och tjänstesektorerna, och klyftorna utgör en betydande utmaning för utvecklingen och den gröna omställningen av landets nordligaste regioner.

(27) Med den nuvarande politiken förefaller det inte troligt att Sverige kommer att uppnå sina mål för 2030 inom ramen för unionens politik för att minska växthusgasutsläppen (*utsläppsmålen för 2030*). Det saknas fortfarande heltäckande scenarier för utsläpp av växthusgaser som återspeglar politiska förändringar under 2023 och 2024, eftersom regeringens nuvarande tillgängliga klimathandlingsplan är inriktad på en längre tidshorisont, till 2045, utan kvantitativa scenarier för utsläppsbanor för perioden fram till 2030. Flera studier av officiella och oberoende organ verkar dock bekräfta att om Sverige fortsätter med den nuvarande politiken kommer det att ha negativa effekter för uppnåendet av utsläppsmålen för 2030. Minskade växthusgasutsläpp från vägtransporter är avgörande om Sverige ska kunna uppnå utsläppsmålen för 2030. Vägtransporter står för tre fjärdedelar av energiefterfrågan på olje- och petroleumprodukter, som är den huvudsakliga källan för växthusgasutsläpp från fossila bränslen i Sverige.

([18]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/795 av den 29 februari 2024 om inrättande av den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP), och om ändring av direktiv 2003/87/EG och förordningarna (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 och (EU) 2021/241 (EUT L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(28) Även om Sverige har unionens största andel av förnybara energikällor i den totala energianvändningen, har landet fortfarande en outnyttjad potential för förnybara energikällor. Denna potential skulle kunna utnyttjas för den pågående elektrifieringen av industrierna i Sverige, och den innovativa, gröna industriella utvecklingen och utfasningen av fossila bränslen i norra Sverige, vilket kräver att elproduktionen ökar ännu mer. Det finns fortfarande flera hinder för utbyggnaden av landets produktionskapacitet för förnybar energi. Detta skulle kunna leda till att Sverige inte kan genomföra sin planerade utbyggnad av vindkapaciteten med 13 GW och av solkraftskapaciteten med omkring 5 GW mellan 2021 och 2030. Ett sådant hinder är svårigheten att få tillstånd för både havs- och landbaserad vindkraft. Dessa svårigheter beror bland annat på ineffektiva tillståndsförfaranden och vetorätt hos kommuner och försvarsmyndigheter.

(29) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och slutsatser om förekomsten av obalanser återspeglas rekommendationerna enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 i rekommendation 1. Den politik som avses i rekommendation 1 bidrar till att hantera sårbarheter med koppling till hushållens höga skuldsättning och högt värderade fastigheter.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Sverige att 2024 och 2025 vidta följande åtgärder:

1. Lämna in den medelfristiga finans- och strukturpolitiska planen i tid. Minska riskerna kopplade till hushållens höga skuldsättning och obalanserna på bostadsmarknaden genom att minska ränteavdragen för bolån och höja fastighetsskatten, samtidigt som lämpliga verktyg utvecklas för bättre politisk bedömning och mer riktade åtgärder. Uppmuntra satsningar på bostadsbyggande för att åtgärda de mest akuta bristerna, särskilt genom att ta bort strukturella hinder för byggandet. Förbättra effektiviteten på bostadsmarknaden, bland annat genom reformer av hyresmarknaden.

2. Mot bakgrund av förseningarna, avsevärt påskynda genomförandet av återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, och säkerställa att reformer och investeringar är genomförda senast augusti 2026. Påskynda genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen. Inom ramen för halvtidsöversynen av dessa program, fortsätta att fokusera på de överenskomna prioriteringarna, samtidigt som de möjligheter som den europeiska plattformen för strategisk teknik erbjuder för att förbättra konkurrenskraften beaktas.

3. Förbättra utbildningsresultaten, även för elever från mindre gynnade socioekonomiska grupper och elever med migrantbakgrund, genom att ta itu med den bestående bristen på kvalificerade lärare, säkerställa lika möjligheter till tillträde till skolsystemet och ge ytterligare stöd för att elever ska kunna gå vidare till gymnasiet. Utveckla arbetskraftens kompetens, särskilt vad gäller personer från mindre gynnade socioekonomiska grupper och med migrantbakgrund, genom riktade politiska åtgärder och resurser för att förbättra deras integration på arbetsmarknaden.

4. Säkerställa att målen för minskade växthusgasutsläpp uppnås genom minskning av i synnerhet utsläpp från vägtransporter samt påskynda och effektivisera tillståndsförfaranden för användning av förnybara energikällor, särskilt för havs- och landbaserad vindkraft.

Utfärdad i Bryssel den 21 oktober 2024.

På rådets vägnar

NAGY I.

Ordförande